

KAI-pod, tuotantokausi 2, jakso 2: Maaseutu murroksessa

Äänitteen kesto: 38 min 56 sek

Juontaja

Veera: Veera Niutanen

Kimmo: Kimmo Rauatmaa

Haastateltavat

Eeva: Eeva Korhonen

Jari Korhonen: Jari Korhonen

Terhi: Terhi Kortelainen

Jari Kortelainen: Jari Kortelainen

[äänite alkaa]

Veera [00:00:05]: Tervetuloa kuuntelemaan Kainuun ELY-keskuksen Kaipodia, jossa keskustelemme kainuulaisia koskettavista asioista yhdessä asiantuntijoiden kanssa. Minä olen Veera Niutanen ja tällä tuotantokaudella syvennymme vieraideni kanssa siihen millaista on olla yrittäjä ja maatilallinen maaseudulla nyt ja tulevaisuudessa.

Kimmo [00:00:24]: Ja minä olen Kimmo Rauatmaa ja kierrän ympäri Kainuuta juttelemassa siitä mitä maatilayrittäjillä on mielen päällä.

Veera [00:00:32]: Jos maaseutu ja sen elinvoimaisena säilyminen ovat lähellä sydäntäsi, on tämä kausi juuri sinua varten.

Veera [00:00:43]: Tässä jaksossa keskustellaan maaseudun tämänhetkisestä tilanteesta, johon murrosta ovat aiheuttaneet muun muassa koronapandemia ja energiakriisi. Vieraikseni olen saanut Kainuun ELY-keskuksen yritysasiantuntija Eeva Heikkisen.

Eeva [00:00:56]: Tervehdys kaikille.

Veera [00:00:57]: Sekä Sotkamon maaseutupäällikön Jari Korhosen.

Jari Korhonen [00:01:01]: Heipä hei.

Veera [00:01:02]: Tervetuloa. Maailmantilanne on ollut raskas jo pitkään. Ensin meitä koetteli koronapandemia, nyt Ukrainan tilanne ja energiakriisi. Hinnat ovat nousseet, raaka-aineista on ollut pulaa ja yrittäjät ovat olleet kovilla alalla kuin alalla. Haasteet ovat tuntuneet myös Riittilän maitotilalla, jota pyörittävät Terhi ja Jari Kortelainen. Hypätään hetkeksi heidän saappaisiinsa.

Kimmo [00:01:31]: Riittilän tilalla ollaan tässä ja Terhi Kortelainen on emäntä. Miten täällä tilalla jaksetaan?

Terhi [00:01:40]: Olosuhteisiin nähden ihan kivasti. Pientä työuupumusta on tällä hetkellä, kun eletään vielä kesän kuuminta sesonkia. Kyllähän se työvuorokausi on aika pitkä.

Kimmo [00:02:03]: Nyt tuotantokustannukset nousevat mutta maidon hinta ei nouse, niin miten pärjätään?

Jari Kortelainen [00:02:13]: Laskimen käyttö opeteltava ja patterit muistettava vaihtaa siihen.

Terhi [00:02:20]: Kyllä, käytännössä pärjääminen on tässä mittakaavassa budjetointikysymys. Täytyy vaan yksinkertaisesti elää niin, että selviää. Pitää investoinnit kurissa, maltillisina, ja tekee vain välttämättömät investoinnit. Laskusuhdanne on ennemminkin tässä tuottajahinnassa, niin ei sitä muuten pärjää jos ei osaa. Taskulaskimen käyttö ei oikeasti ole mikään vitsi, vaan se on pakko tässä kyllä hallita ja jostakin ruveta vaan jotakin kustannuksia karsimaan.

Kimmo [00:02:57]: Onko mitään valoa taivaalla, onko positiivisia tulevaisuudennäkymiä?

Terhi [00:03:06]: Minulla on aina ollut ohjaavana nuorana se, että meillä on joka ikinen päivä nälkä. Olen ajatellut asian niin, että maailma ei voi semmoiseksi mennä, että ruoka loppuu. Silloin loppuu paljon muutakin kun ruoka loppuu. Tämä aika on viljelijälle todella kurja sekä henkisesti että fyysisesti, mutta minä vaan ajattelen, en tiedä olenko tyhmä tai naiivi tässä asiassa, mutta näin minä itse perustelen itselleni, että teen arvokasta työtä. Tuonne Prismaan on turha mennä jos meitä viljelijöitä ei ole. Siellä ei ole paljon kotiintuomisia.

Veera [00:03:53]: Ihan helpolta ei Terhin arki kuulosta. Mitä ajatuksia tämä teissä herättää?

Jari Korhonen [00:04:00]: Minusta nämä Terhin kuulumiset olivat ihan normaaleja hyvin johdetun ja menestyvän maatalan kuulumisia. Tällaista se arki siellä nyt on ja on ollut jo pitkään. Nämä kaikki haasteet mitä maataloilla on eivät ole tulleet koronakriisin tai Ukrainan voimistuneen sodan takia. Nämä ovat pitkällä aikavälillä tulleet ilmiöitä ja näiden kanssa tilat koko ajan elävät ja painiskelevat.

Eeva [00:04:32]: Tosiaankin tuo jaksaminen on myös osaamiskysymys, että pystyy siellä tilallaan hallitsemaan työt ja tulevaisuuden työt ja kaikki menot. Jokainen tietää omassa työssään, että jos työ ei ole hallinnassa. Hallinnan puute lähtee siitä, että talous ei ole hallinnassa ja osaaminen on siinä perustyössäkin, niin kyllä se rupeaa ahdistamaan. Mutta jos tunnet, että osaat työsi, osaat hoitaa lehmät, viljellä pellot ja käyttämäsi koneet toimivat ja jos talouskin vielä on hallinnassa. Terhi juuri puhui, että se on budjetointia, kassavirtalaskelmaa, tulojen ja menojen ennustamista ja niiden yhteensovittamista.

Veera [00:05:32]: Kyllä. Jos eritellään vielä vähän tarkemmin, niin millaista osaamista maatilayrittäjä tarvitsee, jotta selviää raskaasta arjesta uupumatta?

Jari Korhonen [00:05:43]: Osaaminen on todellakin monipuolinen kysymys. Sukupolvimittakaavassa voi ajatella, että strategiset valinnat ovat keskeinen asia. Pitää asettaa itselleen tavoitteet minkälaista toimintaa siellä tilalla harjoittaa ja mitä aikoo tavoitella sillä toiminnalla. Päätöksenteko pitää pitää tilalla. Nyt on tähän aikaan ollut jo pitkään paljon hyviä neuvoja sieltä tilan ulkopuolelta, ohjeita ja kannustusta tulee jopa liikaakin tilojen ulkopuolelta. Tilan pitää koko ajan muistaa se, että he itse tekevät päätökset ja vastaavat niistä. Päätökset johtavat monesti kuitenkin ihan hyvään, menestyvään maatalousyrittäjätoimintaan.

Eeva [00:06:35]: Nykypäivänä maatilayrittäjän työ vaatii todella kovaa osamista. Se ei ole enää niin kuin ennen ajateltiin, että tilan poikamies, peräkammaripoika ja tyhmin jää siihen

kotiin jatkajaksi vaan se on toisin päin. Nohevimman pitää jäädä tilalle ja tyhmä voi mennä sitten vaikka virkamieheksi. Eli nykypäivän maatilayrittäjän osaaminen on johtamista. Sehän on kaiken a ja o, että suunnittelet työt ja sinulla on strategiat mietittynä, että mitä teet ja milloin teet. Sitten tietysti täytyy osata eläinten ja luonnon kanssa toimia, viljely pitää osata, miten kasvit kasvavat, pitää osata perus koneenkorjauksia, pieniä eläinlääkintähommia, rakennushommia, atk- ja digijutut pitää olla hanskassa. Nykypäivänä maatilayrittäjä käyttää robotiikkaa. Lantakoneesta lähtien on automatisoitu ja tietokone ohjaa. Ne täytyy hallita, ottaa käyttöön ja saada kaikki tehot vielä niistä.

Jari Korhonen [00:08:00]: Menestyvillä maatiloilla on monesti tunnistettavissa joku erityinen tilakohtainen osaamistekijä. Tällaisia tekijöitä voi olla monelta sektorilta. Yksi tällainen on suhdeosaaminen. Joillakin tiloilla osataan muita paremmin neuvotella vuokranantajien, tavarantoimittajien ja ostajien kanssa ja siinä kyläyhteisössä ollaan haluttu kumppani. Tällä tavalla silitellään sitä omaa yrittäjän polkua.

Eeva [00:08:33]: Monesti ajatellaan, että varsinkin isomman automatisoidun tilan työt ovat fyysisesti raskaita. Kyllähän se tietysti on fyysisesti raskastakin mutta se on muuttunut, että se on oikeasti kuin tehdastyötä. Siellä seurataan tietokoneita, otetaan sieltä raportteja ja ne raportit täytyy osata lukea, että ok, tuo eläin tuolla on ollut omillaan eikä ole liikkunut, mikähän sillä on. Se on hyvinkin raportin lukua ja tietokoneen seuraamista ja tietysti jonkun verran täytyy myös ihan oikeaa eläintenhoitoakin olla navetassa.

Jari Korhonen [00:09:24]: Osaamiseen yhdistyy myös jaksamisesta huolehtiminen. Se on erittäin tärkeä tekijä tiloilla. Menestyvillä tiloilla pitää osata rajata työ. Ei oteta kaikkea tehtäväksi itse, ei oteta sivuelinkeinoja tai muita bisneksiä liiemmässä määrin. Katsotaan mitä siellä tilalla voidaan tehdä ja sitten huolehditaan levosta, eli annetaan itselle lupa siihen, että sieltä tilalta pitää vaan pystyä olemaan välillä pois. Vaikka kuinka kiireiseltä, sitovalta, velvoittavalta ja tavoitteelliselta tuntuu olla siinä tilalla, niin on välttämätöntä käydä vähän huokaisemassa välillä ja sitten hankkia tilan ulkopuolelta ehkä muilta yritystoiminnan alueilta osaamista tai sitten myös ihan levätä.

Eeva [00:10:17]: Eli viljelijän täytyy keskittyä sellaisiin hommiin, joita muut eivät pysty tekemään eivätkä häntä korvaamaan. Eli juuri johtaminen ja strategia. Monia hommia pystyy ulkoistamaan mutta viljelijän pitää siinäkin katsoa, että mikä on tilan punainen lanka ja hänellä pitää olla se lanka käsissä.

Veera [00:10:44]: Kyllä. Eli voidaan siis oikeastaan tilata, että maatilan pyörittäminen on yrityksen pyörittämistä ja vaatii yrittäjältä tosi moninaista osaamista. Aina tila ei kuitenkaan menesty oli osaamista tai ei. Menetämmekö me maatilat osaamisen puutteen vuoksi?

Jari Korhonen [00:10:59]: Me emme menetä kaikkia maatiloja osaamisen puutteen vuoksi mutta karsinta käy kovana ja jatkossa vielä kovempaa. Osaamisvaatimukset ovat tiivistyneet ja äsken mainittu jatkumo siitä, että mikä on aiheuttanut tämänhetkiset haasteet, niin niitä on tullut pitkällä aikavälillä. Jos ajatellaan Ukrainan sodan käynnistymistä vuonna 2014 ja siitä tuli EU-pakotteita ja maitomarkkina meni sekaisin Venäjän suhteen, niin siitä on jo päästy yli ja siihen on sopeuduttu. Sen tilanteen tuomia haittoja ei ole voitu sinällään poistaa mutta reaktiot jo on tehty siihen ja sitä ei tarvitse tiloilla siinä mielessä muistella. Sitten meillä on jo paljon yrittäjiä, jotka ovat tulleet sen jälkeen yrittäjiksi. Heille se hyvä aika on nyt ja he näkevät sen ajan ihan eri tavalla kuin varttuneemmat tuottajat, jotka ovat kokeneet useammanlaisia maataloustuotannon aikakausia tässä vuosikymmenten varrella. Sitten tähän osaamiskarsintaan liittyy myös positiivinen puoli. En tiedä kuinka rohkeasti uskallan sanoa, että kärkitilat myös nauttivat tästä tilanteesta. He saavat joka tapauksessa kannustavaa, tyydyttävää palautetta itselleen siitä, että he osaavat näissä olosuhteissa tuottaa kustannustehokkaasti ja ovat menestyviä yrittäjiä eivätkä koe tilannetta niin toivottomana, päin vastoin ovat valmiita investoimaan lisää ja etsivät menestystekijöitä sieltä tulevaisuudesta koko ajan ja harkitsevat, että kuinka niihin vastataan.

Eeva [00:13:07]: Jos tila ja maatalous on sen takia loppumassa, että tilalta ei löydy omasta perheestä ja lapsista jatkajaa, niin nykypäivänä on jo ihan ok, että se maatilakin myydään ulos ihan niin kuin mikä tahansa muukin yritystoiminta. Vielä tietysti jotkut voivat ajatella ja aikaisemminhan ajateltiin, että sukupolvenvaihdoksen yksi tavoite oli tilan siirtäminen sukupolvelta toiselle. Siellä pyörii sukuviiri katolla ja sanotaan, että minä nyt olen jo kuudes tai seitsemäs isäntä tässä ketjussa. Sitten jos se nyt onkin se talon ainut lapsi tai tytär tai poika, nykyään on ihan naisyrittäjiäkin maataloillakin, se ei ole ollenkaan ihme. Mutta jos sieltä ei löydy sitä nohevaa omasta perhepiiristä, niin sen voi myydä ulos. Sellaisia kauppoja tehdään. Minusta on sääli lapsellekin, jos hän joutuu sukuelvoitteen takia vähän väkisin ottamaan tilan haltuunsa ja hänellä olisi mahdollisesti ollut ihan joku muu ura suunnitelmissa. Ei voi olla niin, että maatilayrittäjä haikailee koko yritysjonon jostain muusta kuin siitä maatilayrittäjyydestä. Se tila ei tule menestymään.. Onhan se sille nuorellekin ihmiskohtalona, että joudut aivan jotakin muuta tekemään etkä pääse toteuttamaan mitä sinä oikeasti olisit halunnut elämälläsi tehdä.

Jari Korhonen [00:15:12]: Maaseudun rakennemuutos on tästä eteenpäin kiihtyvää. Syrjäinen maaseutu ja taajamien läheinen maaseutu rupeavat yhä enemmän eroamaan toisistaan. Maaseudulla asuminen on sinällään kiinnostavaa. Tällöin jos maatilalle muuttaa, lapset saattavat käydä kaupungissa mutkan ja tulla sitten sinne maatilalle, niin se ei maaseudun rakenteen osalta tarkoita sitä aina, että siellä ruvettaisiin niitä peltoja ja metsiä pitämään kunnossa. On tulossa sukupolvia, jotka eivät ole niin mieltyneitä siihen, että osa toimeentulosta tulisi sieltä maaseudulta vaikka siellä halutaan asua. Ikäluokat ovat

tulevaisuudessa pieniä kuten ovat olleet jo parikymmentä vuotta. Ei niistä ikäluokista kerry sellaisia määriä tilojen jatkajia, että tuo Eevan mainitsema sukupolvelta toiselle -systeemi voisi pyöriä. Siitä huolimatta maaseudulla tarvitaan monenlaisia maatiloja. Paljon puhutaan siitä, että on kehitettäviä kärkitiloja, jotka vievät maaseutua eteenpäin, mutta nämä kärkitilat ja koko maaseudun rakenne tarvitsee sitä, että siellä on monenlaisia maatiloja. On myös kasvinviljelytiloja, puutarhatiloja ja siellä on myös osaavaa työvoimaa ja muuta resurssia näiden tilojen käyttöön, eli sellainen kokonaisrakenne siitä pitää löytyä. Mainitsemani rakennemuutos on kyllä koko ajan varmaa. Se tulee etenemään ja tuossa jatkossa vielä kerron muutamia seikkoja millä sitä rakennemuutosta voi hyödyntää näidenkin maatilojen osalta.

Jari Korhonen [00:17:19]: Jatkavien tilojen osalle on vielä sellainenkin nähtävissä, että esimerkiksi Kainuussa on harvassa todella maataloustuotantoon laajasti panostavia tiloja. Tähän tulee sellainen zoomaus eli ylimaakunnallinen näkemys rupeaa myös saamaan valtaa. Meillä on tuottajaomisteisia osuuskuntia esimerkiksi, niin näissä tilaverkostoja ruvetaan näkemään laajempina verkostoina. Nyt on ollut paljon niin, että yhdessä pitäjässä olevat maitotilat ovat muodostaneet verkon. Nyt on jo muutettu hyvin paljon siihen, että maakunnassa olevat maitotilat muodostavat osaamisverkostoja ja tällaista kokonaisuutta. Tämä tulee muuttumaan siihen, että se on ylimaakunnallista seuraavaksi, koska tilat tarvitsevat samanlaisia verrokkikumppaneita ja yhteenkuuluvuutta. Tämä rakenne tulee tuota kautta kehittymään.

Eeva [00:18:22]: Kyllä. Tuo on totta ja tosiaankin minä vielä haluaisin myös korostaa, että nämä kehittyvät tilat, me puhumme nyt niistä ja että ne ovat tärkeitä. Kyllähän kaikki tilat ja kaikki asujat maaseudulla ovat maaseudulle hirvittävän tärkeitä. Maaseudulla eletään vähän symbioosissa. Siellä tuetaan toisiamme. Pienemmiltä tiloilta löytyy vaikka työvoimaa suuremmille tiloille, olla töissä tai ruveta rehua tekemään näille isoimmille tiloille, että ne ulkoistavat sen. Ja sitten löytyy matkailuun apua. Esimerkiksi linkouspalveluista on aivan huutava pula ja maatiloilla löytyy kalustoa. Ja jos siellä asuu palkansaaajia ja vanhuksiakin, niin kyllä se luo turvaa, että keneltä saa halot, kuka käy linkoamassa pihan. Ja ihan matkailunkin kannalta on tärkeää, että maisemanhoito ja tiet pysyvät. Maitoauton edeltä kyllä tie lingotaan ja hoidetaankin. Kaikin puolin Suomen maa on kaunista katsottavaa kun lähtee tuonne maaseudulle eikä ole vain pusikoitunutta ja ränsistynyttä lautnotkollaan olevaa maisemaa.

Veera [00:19:59]: Maaseutu siis tarvitsee asukkaita ja osaajia säilyäkseen elinvoimaisena. Mutta miten osaajat saadaan vedettyä maaseudulle ja pidettyä siellä?

Jari Korhonen [00:20:08]: Maaseudun on oltava tässä asiassa avoin ja ennakkoluuloton. Monesti uudet kuntaan muuttajat muuttavat maaseudulle ja siihen asiaan kannattaa

suhtautua ennakkoluulottomasti sillä tavalla, että naapurustoon tulevilla uusilla asukkailla on oma kiinnostuksensa maaseutuun. He ovat arvostaneet maaseutua ehkä jollakin muulla tavalla kuin tuotantoympäristönä, he haluavat asua ja monesti haluavat verkottua kyläyhteisöön, mutta eivät aina. Tällaiselle toiminnalle pitää antaa tila. Ei voi maaseudulta käsin olettaa ja asettaa vaatimuksia minkälaisia naapureita sinne maaseudulle tulee. Eeva kävi hyvin läpi tuossa mitä erilaista osaamista siellä kylällä tarvitaan. Nyt kun maaseudulle tulee uutta toimintaa, uusia asukkaita, niin erittäin kannatettavaa on, että maaseutua viedään kuntien strategiaohjelmiin ja sitä kautta vaikutetaan siihen, että maaseudusta muodostuu tärkeä osa siihen kunnan koko elinvoimaan.

Jari Korhonen [00:21:40]: Monesti meillä maaseutupitäjissä ajatellaan niin, että kuntaan pitää muuttaa uusia asukkaita, heidän pitää rakentaa taajamaan omakotitalo ja tulla sinne perheeksi. Mutta on todettu, että näinhän se ei läheskään aina mene. Se menee hyvin harvoin sillä tavalla. Monesti ei huomata kuinka monipuolinen osaamis pohja maaseudullamme on. Meillä on Euroopan Unionin koulutetuimmat ja vieläpä nuorimmasta päästä olevat viljelijät tiloilla tekemässä työtä. Meillä on ylisukupolvista osaamista. Kukaan muu ei osaa Kainuussa viljellä turvepohjaisia peltoja. Jos otettaisiin vaikka kriisiaika esimerkiksi, että meillä ei olisi lannoitteita käytettävissä, niin meillä on valtava ylisukupolvinen osaamis pohja siihen, miten meidän turvepelloista tuotetaan tehokkaasti nurmisäilörehua. Näitä ei voi korvata millään, ei edes sillä, että meillä on tehokas maatalouskoulutusjärjestelmä ja meillä tulee uusia osaajia alalle, mikä sinällään on oikein hyvä. Tämä kaikki pitää muistaa kun maaseudun menestymisen mahdollisuuksia arvioidaan. Meillä on erittäin hyviä mahdollisuuksia tältäkin puolelta.

Eeva [00:23:05]: Noista koulutetuista nuorista niin siinä on nyt tullut selvä muutos. Lähemmäs 20 vuotta sitten kun pidettiin maatalouden investointituista ja nuoren viljelijän aloitustuista koulutuksia, ja niissä tuissahan on ehtona ammattitaitovaatimus, niin silloin kovasti joku saattoi purnata, että miksi ammattitaito pitää hommata rahoittajaa varten. Mutta nyt kukaan ei haasta, että miksi, vaan on itsestäänselvyys, että täytyy olla ammattitaito. Ollaan käyty tuossa jo aikaisemmin läpikin, että mitä kaikkea osaamista se vaatii. Nykypäivänä aika monella nuorella jatkajalla on ammattikorkeakoulututkinto ja vähintään ammattikoulututkinto viljelijänlinjalta. Ja heidän kouluttautuvat koko ajan. Seppälä työntää lyhytkursseja ja kaikki hankkeet järjestävät koulutusta. Nykymaanviljelijät kulkevat ulkomailla opintomatkoilla ja hakevat sieltä viimeisiä tuulia, ovat Teamsilla, etäyhteyskilla ja vaikka miten. Moni voisi hämmästyäkin millä lailla maanviljelijät imevät tietoa vaikka mistä.

Veera [00:24:43]: Tuo onkin mielenkiintoista kuulla, että uuden opiskelu ja ajan hermolla pysyminen on niin laajaa. Teidän kertomannekin perusteella voimme kyllä todeta, että maaseutu on Suomelle edelleen hyvin tärkeä emmekä pärjäisi pelkkien kaupunkien voimin.

Kuitenkin keskustelu maaseudusta on usein tai välillä negatiivissävytteistä ja esimerkiksi ilmastoasioissa jopa kärkeästä. Kuunnellaan vielä mitä Kimmo ja Terhi keskustelevat aiheesta.

Kimmo [00:25:19]: Vaikuttaako omiin mielialoihin se keskustelu, kun joskus tuntuu, että maanviljelijöitä ja maataloutta syyllistetään tästä, että he eivät osallistu ilmasto- ja ympäristötalkoisiin?

Terhi [00:25:33]: Kyllähän maanviljelijä on tässä hetkessä ollut suurin rikollinen. Jotenkin tässä on, näin maalaisena sanottuna, maalaisjärki karannut jo tosi kauas tästä keskustelusta. Nyt on mennyt puurot ja vellit sekaisin. Kun keskityttäisiin oikeisiin tutkimuksiin, suomalaisiin tutkimuksiin, niin voisi tulla tässä asiassa loppujen lopuksi pää vetäjän käteen. Että ei se sittenkään ole niin, että me olimme niitä rikollisia. Kyllähän tämä paljon lepää kuitenkin Toki sitä tulee, mutta se työ, mitä me teemme sen sitomisen hyväksi, niin kyllähän me omamme saadaan aika hyvin sidottua.

Kimmo [00:26:24]: Meijerit ja teurastamot haluavat mielellään osoittaa kuluttajille, että he tuottavat hiilineutraalia tai jopa hiilinegatiivista tuotetta. Miten suhtaudutte tällaisiin mainoslauseisiin?

Terhi [00:26:42]: Olisin kuitenkin varovainen siinä, ettei se ei ole pelkkää sanahelinää, että nyt me teemme näin ja nyt me olemme tekemättä sitä. Tässä kumminkin istutaan meikäläisten persiillä tuleen. Kaikki mitä he lupaavat, meidän täytyy toteuttaa. Nyt tarvitaan vahvaa vuorovaikutusta tilojen kanssa varsinkin meijereitten puolelta, että mihin me sitoudumme teidän puolestamme, koska mehän tämän työn täällä teemme. Mitä se meille tarkoittaa. Jos siinä käy niin, että se tarkoittaa hirveästi lisäkustannuksia tänne päähän, niin onko oikeasti niin, että se lähtee sitten vaan reilusti meidän tilipussistamme ja se on sillä selvä.

Veera [00:27:46]: Terhin kertoman perusteella voisi ehkä ajatella, että todellinen käsitys maatilallisten arjesta ja heidän arvostuksensa on ehkä vähän unohtunut. Mitä ajatuksia tämä teissä herättää?

Jari Korhonen [00:27:58]: Tämä on laaja kysymys. Maatilojen, maaseudun ja maatilallisten arvostus on kokonaisuutena kasvussa. Tämä on vain sellainen monipuolinen kysymys, että tätä voi mitata niin monessa paikassa, julkisessa keskustelussa, mediassa, ruokakaupassa, kahvipöytäkeskusteluissa ja sitä voi aistia sitten kaikesta tästä kokonaisuudesta. Jos tätä kokonaisuutta ajatellaan, niin arvostushan on kasvamassa. Terhi osoitti tuossa insertissä erinomaisella tavalla taas johtajuutta. Tilalla oli tunnistettu ilmastonmuutoksen torjunnan ja

hiilen sidonnan asioita tilan omista lähtökohdista ja pidettiin ne tilalla omien päätöksiensä perusteena. Niitä ei annettu edes jalostavalle portaalle saati kaupalle tai kuluttajalle. Sinällään on totta, että kuluttaja on tässä se, jonka tämä ilmastonmuutoksen lasku pitää maksaa. Sitä Terhi puolustaa tuossa erittäin hyvin. Tuota on mukava kuunnella, että tilalliset ovat tämänkin asian ottaneet osaaviin käsiinsä.

Eeva [00:29:16]: Kyllä. Kovastihan on puhuttu ja jopa kyseenalaistettu, että tarvitaanko Suomessa edes maataloustuotantoa vai voidaanko kaikki tuoda ulkoa. No, koronapandemia-aika kyllä lopetti ne keskustelut ja kaikki huomasivat, että oma ruuantuotanto on ehdottoman tärkeää joka kansakunnalle. Jos ruoka loppuu ihmisiltä niin sitten loppuu kaikki. Tänä päivänä ruoka on itsestään selvää, sinulla on lähinnä valinnan vaikeus, että mitä sinä syöt tänään ja mietitään, että mitä me laitamme tänä iltana ruuaksi. Se on itsestäänselvyys ja kaupassa hyllyt notkuvat ruokia ja herkkuja. Niin kuin Terhikin sanoo, että kun niitä hyllyjä ja kylmälaitaita katselee, pitäisi kumartaa ja kiittää maanviljelijää joka kerta kun otat sieltä sen lihapaketin tai leivän. Ruuan alkulähde on maanviljelijä. Hän on sen lihan ja viljan kasvattanut ja sitten tässä välissä teollisuus on sen tehnyt syötävään muotoon.

Jari Korhonen [00:30:45]: Maatilat eivät sulje ilmastoasiaa huonolla tavalla itselleen. Viljelijät ymmärtävät sen, että heidän tuotantonsa on ilmastotehokasta ja kestävä. He tietävät, että se pitää kyllä viedä jalostuksen ja kaupan kautta kuluttajalle se informaatio. Tätä työtä ollaan tekemässä. Tätä työtä kyllä haastetaan monessa kohtaa yhteiskunnassa. Kun puhuttiin viljelijän toimintakentän monipuolisuudesta, niin siinä kentässä on vielä tämä nykyaikana, koska kaikkien asioiden taustoja ja kytkentöjä tehdään yhteiskunnassa. Viljelijän onneksi tietoisuuden lisääminen ei millään tavalla ole viljelijälle huono asia vaan se on häntä tukeva asia.

Eeva [00:31:45]: Kuten Jari aiemmin puhui, että ihmiset muuttavat kaupunkiin ja sitten on maaseutu, että tietysti siinä pitäisi enemmänkin olla yhteistyötä. Ketju on jossakin vaiheessa katkennut. Välttämättä nykyihmiset eivät oikein enää osaa mieltää, että mistä todellakin se ruoka tulee.

Jari Korhonen [00:32:19]: Tiedon välittämiseen on monia välineitä. Nyt vaikka puhutaan näistä ilmastohyödyistä. Voi ajatella niinkin, että yksittäisen tilallisen tehtävä on kehittää ilmastoviisasta tuotantoa siellä omalla tilallaan ja sen pitää periaatteessa riittää. Kyllä viljelijät yhteisönä sitten joutuvat viestittämään tämän ja saavat viestittää tätä asiaa kuluttajalle päin. Muita sulkevia tekijöitä voi ajatella niin kuin huoltovarmuus, niin yksittäisen viljelijän tehtävä ei ole tehdä huoltovarmuutta. Yksittäisen viljelijän tehtävä on tehdä tilallaan tuotannollisia ja taloudellisia ratkaisuja niin, että ne ovat parhaita sille tilalle. Huoltovarmuuden vastuu kuuluu valtiolle. Eli aina pitää muistaa, niin kuin Terhi hyvin

erotteli tuossa, että mikä on tilan ydintehtävä ja mikä on yhteiskunnallinen odotus ja kytkentä yhteiskuntaan.

Eeva [00:33:30]: Ja viestin viemisestä ja maatilayrittäjien osaamisesta olen mielenkiinnolla seurannut muutamia maataloja, joilla on tosi edustavat somekanavat. Siellä on Youtubet ja Facebookit, Instagramit ja siellä sitä arkea esitellään ja kaikkia töitä. Ne ovat kyllä tosi mielenkiintoisia seurata.

Veera [00:33:54]: Kiva kuulla. Entä jääkö maatilayrittäjä kaiken tämän turbulenssin keskellä aivan yksin?

Jari Korhonen [00:34:03]: Ei jää. On tärkeää muistaa, että meillä on monenlaisissa vaiheissa olevia tiloja. Menestyvien tilojen lisäksi meillä on ei niin hyvin menestyviä tiloja. Tukea ja apua saa monesta lähteestä. Eeva varmaan kohta erottelee esimerkkejä mistä apuja saa. Haluaisin kiinnittää huomiota siihen, että apua voi hakea ilman, että on ongelmia. Tilan kehittämiseen jo saa sitä apua ja kannattaa käyttää ennakoivastikin näitä apuja.

Eeva [00:34:47]: Ennen kaikkea kehittyvästä tilasta huomaa sen, että se tunnistaa, että tarvitsee apua. Se pystyy erittelemään, että minä tarvitsen tähän tilan strategiseen osaan apua ja se pystyy pyytämään ja vastaanottamaan apua. Apuahan on saatavissa. On neuvontajärjestöt ja on kunnissa ja mekin Jarin kanssa olemme. Lähinnä se, että tila pystyy ensin tunnistamaan ja myöntämään itselleen, että minulla on vähän puutetta osaamisessa tai jossakin ja missä kohtaa se puute on. Että pystyy kysymään apua ja ottamaan sen vastaan. Jos ei ensin itse tunnista avuntarvetta, neuvojien puhe menee kuin vesi sorsan selästä. Jos tilalla on ongelmia, tosi koviakin ongelmia, vaikkapa niinkin kovia, että mietitään maatalouden lopettamista, niin siihenkin on neuvontaa, että se tapahtuu maltillisesti eikä mitenkään romahdusmaisesti. Ei tänä päivänä yritystoiminnan lopettaminen ole mikään synti. Vaihtavathan palkansaajatkin uraa. Ajatellaan, että tämä ei ollut minun juttuni, haluan ruveta tekemään jotain muuta. Siihenkin on neuvoja. Mutta ennen kaikkea se, että itse tunnistaa ja tunnustaa, että minä tarvitsen apua.

Veera [00:36:44]: Yhteistyössä siis on voimaa. Mitä haluaisitte vielä sanoa nykyisille maatilayrittäjille sekä mahdollisesti yrittämisestä innostuneille kainuulaisille?

Jari Korhonen [00:36:53]: Jos katsotaan Euroopan karttaa kahdelta satokaudelta, niin jo Euroopan sisällä voidaan nähdä, että meillä on tärkeitä mahdollisuuksia täällä maataloustuotannon rintamalla. Meidän peltojamme vielä tullaan tarvitsemaan nykyistä laajemmassa määrin ja tätä tuotantoa vielä kysytään. On se niinkin laaja kysymys, että jos ei

täällä suomalaiset viljele niin joku täällä kyllä viljelee. Tämä on niin hyvää viljelyaluetta vaikkapa nurmituotannon osalta. Maaseudulla on kasvavia mahdollisuuksia, siellä on yhä monipuolisia mahdollisuuksia. Kiinnostuneen kannattaa miettiä, että mikä on se sopiva tekemisen tapa ja taso millä täällä maaseudulla aikoo menestyä. Halukkaille tilaa on.

Eeva [00:37:46]: Minä olen työskennellyt maatilayrittäjien parissa yli 30 vuotta kunnassa, hankkeissa, neuvontajärjestössä, MTK:llakin kerkisin olla jonkin aikaa, ja nyt melkein 20 vuotta ELY-keskuksessa. Olen ollut erittäin ylpeä asiakkaistani ja toivottavasti asiakkaat ja maatilayrittäjät ovat myös ylpeitä omasta tekemisestään ja arvostavat sitä. Jos ei itse omaa työtään arvosta, niin kuka sitä muukaan arvostaa. Se on se lähtökohta. Onnea ja menestystä kaikille.

Veera [00:38:28]: Ihanasti sanottu teiltä molemmilta. Kiitos vielä Eeva ja Jari, että tulitte meille vieraaksi. Kiitos ja terveiset myös Terhille ja muille Riittilän tilan asukeille Jormuaan. Seuraavassa jaksossa pohditaan tarkemmin maatalouden vastuullisuuskysymyksiä ja pureudutaan muun muassa maatilallisen tekemisiin ilmastotekoihin. Pysy siis kuulolla.

Veera [00:38:50]: Kiitos, että kuuntelit tämän jakson. Minä olen Veera Niutanen ja tämä on KAI-pod.

[äänite päättyy]